

- a) når de i detailforretninger i den lovfæstede udsalgstid må deltage sammen med det udlærte personale i det fornødne oprydningsarbejde samt mærkning af varer o. lign.;
- b) indtil 12 gange årlig herudover.

Den under a) nævnte bestemmelse opretholdes — dog kun for så vidt angår unge arbejdere over 16 år — men forslaget gør ligesom 1925-loven anvendelsen af den betinget af, at der indrømmes de unge mennesker en times spise- og hviletid efter forretningens lukketid for publikum. I modsætning til 1925-loven, der tillader, at de unge menneskers hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet indskrænkes i de sidste 7 dage forud for juleaften, fastholder forslaget imidlertid også her hovedreglen, således at der også i dette tilfælde skal gives de unge mennesker mindst 12 timers samlet hvileperiode. De kan således, når de har arbejdet til kl. 22 den foregående aften, tidligst påbegynde deres arbejde kl. 10 næste morgen.

Den under b) nævnte bestemmelse er ikke opretholdt i den hidtidige form, hvorefter det er overladt til virksomhedens indehavers frie skøn at afgøre, hvornår den skal benyttes. Derimod er der i § 45, stk. 2, nr. 5, givet butikker og lagre adgang til i de sidste 14 dage forud for juleaften at beskæftige de unge mennesker i tiden indtil kl. 22. Efter forslag af *ungdomskommissionen* er der indføjet den begrænsning, at bestemmelsen kun gælder for unge mennesker over 16 år. Desuden er der ved § 45, stk. 2, nr. 4, åbnet adgang til at anvende unge mennesker over 16 år indtil kl. 22 ved kontor- og lagerarbejde i en periode af indtil 14 dage pr. år i forbindelse med virksomhedens årlige regnskabs- og statusopgørelse.

For *beværetninger* og *gæstgiverier* tillader 1925-loven anvendelsen af unge mennesker om aftenen i følgende omfang:

- a) Kvinder under 18 år indtil kl. 20.
- b) Unge mandlige arbejdere fra 14 til 16 år indtil kl. 22.
- c) Unge mandlige arbejdere fra 16 til 18 år indtil kl. 24.

Forslaget fastsætter grænsen ved kl. 20 for kvindelige arbejdere under 18 år og kl. 22 for mandlige arbejdere under 18 år. Der gives således ikke længere adgang for mandlige arbejdere mellem 16 og 18 år til at arbejde til kl. 24, som efter den gældende lov, hvis bestemmelser på dette område var uændret i det oprindelige, af arbejdsrådet godkendte udkast. Ændringen er imidlertid foretaget for at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med konven-

tionen af 1946 om begrænsning af natarbejde i ikke-industrielle erhverv.

For *hotelvirksomheder* indeholdes der som nævnt ingen bestemmelse i 1925-loven. Sådanne virksomheder er jo ej heller omfattet af fabrikløven, hvorimod de vil være omfattet af loven efter nærværende lovforslag, jfr. bemærkningerne til § 1. Medens unge mennesker i disse virksomheder således har krav på en samlet hvileperiode på 12 timer, er det dog under hensyn til arbejdets art fastsat, at nattehvilen som for restaurationsvirksomheder kan begynde kl. 20 for kvindelige arbejdere under 18 år og kl. 22 for mandlige arbejdere under 18 år, jfr. § 45, stk. 2, nr. 1.

For *forlystelsesetablissemeters* vedkommende indskrænker 1925-loven sig til et krav om, at unge mennesker skal have en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet. Den sætter således ingen grænse for, hvor længe de må anvendes om aftenen. Hensynet til de unge menneskers åndelige og legemlige udvikling må imidlertid også på dette område føre til et krav om, at der skal være tilsikret dem en bestemt nattehvil. Det foreslås derfor, at der for disse virksomheders vedkommende skal gælde samme regel som foran nævnt for hotel- og restaurationsvirksomheder.

Hvad endelig angår *kontorarbejde*, sondrer 1925-loven imellem, om det *indgår som led* i en af de virksomheder, for hvilke der i lovens § 2 er fastsat forbud mod natarbejde, eller om det udføres i andre virksomheder. I det første tilfælde gælder der for de ved kontorarbejde beskæftigede unge mennesker samme regel om nattehvil som for virksomhedens øvrige arbejdere, jfr. det foran anførte. For den anden gruppe af kontorarbejde gælder, at de unge mennesker kun må anvendes efter kl. 18 i det omfang, i hvilket den pågældende virksomhed holdes åben for publikum, og de skal have en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet. Uanset dette er det dog tilladt at anvende dem indtil kl. 22 ved periodiske regnskabsopgørelser, og desuden kan socialministeren tilstå en begrænset afvigelse for 16—18-årige, når det er nødvendigt for deres faglige uddannelse, en dispensationsmulighed der ikke er blevet benyttet. Det synes ikke tilstrækkeligt begrundet at opretholde denne sondring mellem to grupper af kontorarbejdere, og det kan iøvrigt i praksis volde vanskelighed at afgøre, hvilken gruppe et forhold må henføres under. Det foreslås derfor, at der for alt kontorarbejde skal gælde samme regel, nemlig *dels* at de unge mennesker i alle tilfælde skal have en samlet